

Acésta f6ia ese
cat6 3 c6le pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, 6ra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

F6ia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonedia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiu, s6u prin posta
s6u prin domnii co-
lectorii.

Nr. 12.

Brasiovu 15. Iuniu 1873.

Anulu VI.

Sumariu: Ioanu Corvinu de Huned6ra. (Urmare.) — Discursu rostitu de G. Vintila. (Fine.) — Colectiune de diplome istorice transilvane. (Urmare.) — Convocatoriu.

Ioanu Corvinu de Huned6ra,

originea, genealogia, faptele sale im-
mortali.

(Urmare.)

Batalia de in districtulu Hatiegu s6u dela
P6rt'a-de feru.

Sultanulu Muradu, pe care fortun'a bellica ilu favorase f6rte multu in vi6tia, abia acuma simti si cunosc6, ce semnifica a fi batutu in loviri mari si a perde armate intregi. La primele sciri care'i venisera despre cumplit'a perdere de langa Sibiu, ardiendu de pofia resbunarei, s'a fostu decisu c6 se vina elu insusi in pers6na cu armata noua asupra Transilvaniei; mai apoi inse denumi de comandante pe begler-begulu adeca gubernatorulu militariu de in Romani'a, ce se dice astadi turcesce Rum-ili, provinci'a in care se afla si Constantiuopolea*). Acelu begler-begu e cunoscutu la istorici sub numele scrisu chiaru si la orientali in moduri diverse, adeca Sehabeddin, Seaddeddin, Schachinkul**). Noi ne vomu tienea de numele Sehabeddin, pe care ilu dete si Hammer de in t6te celelalte, 6ra nu Sachin, cumu ii dice A. Szil6gyi. Sultanulu Murad pune sub comand'a pasiei Sehabeddin optuieci de mii ostasi de in cei mai buni pe cari'i avea, si'i comitte strinsu, c6 mai antaiu se pedeps6sca aspru pe domnii Munteniei si ai Moldovei, pentruc6 dupa batalia dela Sibiu au cutediatu a se confedera cu Ioanu Corvinu, dupa aceea se ocupe si se subjege cu ori-ce pretiu Transilvania. Seabeddin pasi'a plec6 cu armat'a sa totu in acelu anu 1442. Ajung6ndu la Nicopole in Bulgari'a, se cerura mai multe dile, pentruc6 se p6ta trece armat'a si t6te asi6 numitele impiedimente s6u aparate ale ei. De ac6 paganulu isi impart6 6stea in duoe; un'a parte lu6 porunca c6 se prede, se prindia, ardia si se om6re totu ce va intempina in

*) Se dicea Romani'a, precumu se numea si grecii locuitori in trena Rom6i, adeca romani, de in tempurile imperiului romanu orientale, de unde mai esiste si p6na astadi f6rte multe familii romane, romanesci, italiene, grece cu totulu.

***) Vedi Hammer Geschichte des Osman. Reiches I. la Bonfiniu Sciabaddin, la alti Saladin, Abadin, Abedin, Schach-Abadin, Sabatines Sachin etc.

Munteni'a; cu alt'a inainta spre asia numita P6rt'a-de feru, adeca spre comitatulu Huned6rei. Romanii de in Munteni'a n'au datu peptu nicairi cu osmanii, ci dupa cumu arata chronicarii*), ei adoptasera consiliulu lui Corvinu, c6 esitandu ori-ce lovire, se se traga cu totu c6 avea mobile in munti si se astepte acolo dio'a vindictei in contra turciloru. Cu modulu acesta siesurile tieri remasera si asta-data cu totulu in pred'a cea mai fior6sa a turciloru. Betrani, femei, copii, carii au cutediatu se remana pe la locuintiele loru, au fostu taliati si macelati in modulu celu mai barbaru, 6ra tetunarii carii la turci form6 trupa 6numita, prefacura totulu in flacari; pe 6menii mai teneri si sanetosi c6ti au caditu in manile loru, carii potea merge in captivitate ii ferecara in lantiuri si i dusera cu se-nesi, asemenea si vitele c6te au potutu apuca. Dupace selbaticii tirani devastara tier'a si comissera f6ra-de legi neandite, Sehabeddin-pasi'a trase la se-ne si pe acea parte a 6stei care devastase Munteni'a, si asi6 inainta cu 6stea intr6ga asupra Transilvaniei. Sehabeddin laudarusu si trufasiu precumu fusese si Mezet, mai inainte de a trece prin munti inc6ce, incepuse a dice, c6 aici ii va fi de ajunsu a si arata numai turbanulu, pentruc6 vedindu lu 6stea cea fric6sa a transilvaneniloru se o ia la fuga pe mai multe dile inainte**). P6na la at6ta isi perdusera ardelenii renumele de buni ostasi inaintea turciloru. Era necesitate suprema, c6 locuitorii acesti tieri se si restabil6sca glori'a de ostasi buni si despretiuitori de m6rte, f6ra care nu este vi6tia sigura.

Ioanu Corvinu a invetiatu pe locuitorii Transilvaniei a despretiui m6rtea, a i cauta in facia si chiaru prin ac6ta a sfarma pe inemicu. Indata ce Corvinu-voda afl6 de apropierea turciloru spre Dunare cu scopu de a trece in Munteni'a si Transilvania, dupa usulu de in acelea tempuri tramite prin t6ta tier'a sabii cruntate in sange. Aratandu locuitoriloru c6 6rasi se apropie supremulu periclu prov6ca pe toti asia numitii comiti s6u comandanti si pe toti cnezii c6 se si readune cetele loru si se alerge spre salvarea

*) Bonfinius Turoczi.

***) Despre ac6ta fala si trufia a lui Sehabeddin ne spune Hammer in tom. I. cartea a diecea, dupa istoriculu turcescu Nesci.

patriei. Intr'aceea Corvinu concentrà impregiuru de se-ne tóte asiá numitele banderie séu batalióne romanesce mai alesu dein duoe comitatele Alb'a, Hunedór'a si dein Zarándu pe unde avea elu mosii de ale sale. Dupa aceea vení si sociulu seu Nicolae de Uilacu cu câteva batalióne. Inse cu tóte mesurile extraordinarie luate de Corvinu, elu totu nu a fostu in stare de a mobilísa si concentra sub comand'a sa óste mai numerósa decâtu cincispredece mii. Ori-càta ar fi fostu la numeru populatiunea de atunci a Transilvaniei totusi ea pentru casu de periculu mare ar fi potutu scóte usioru unu numeru indoitu de ostasi, buni, adeca treidieci de mii si mai multu. Noi inse amu vediutu mai in susu tristele cause, pentru care poporulu desperase, éra nobilimea remanea pe la casele sale de frica. A remasu dara cá Ioanu Corvinu cu farmeculu numelui seu si cu connexiunile pe care lé avea elu cu cei mai multi cnezi romanesce, se suplinésca lipsele cele mai mari in armat'a Transilvaniei. Cu aceea óste de cincispredece mii, parte mai mare romani, éra nici-decumu nu numai secui si magiari, precumu iar placea lui Teleki si altora, Ioanu Corvinu ocupà iute valile cele mai strimte dela Pórt'a-de feru, pe unde se asteptá turcii; asiedià inse trupele pe cóstele muntiloru la panda asia, in càtu strimtórea se remana deocamdata libera pentru turci, se intre una parte dein ei fóra cá se fia atacata. Asia s'a si intemplatu. Intrandu mai multe cete de turci si ne dandu preste resistentia, se respandira prin tienutu spre a spoliá, omorí si anume a dá focu dupa datin'a loru, fóra cá se pricepa cà ei sunt cadiuti in curs'a lui Corvinu. Dupace intrà si grosulu óstei turcesce pe pamentulu Transilvaniei, Corvinu se luà cu óstea sa dupa turci, inse totu numai pe cóstele muntiloru, prin codrii inainte, ascun-diendu cu grija tóte miscarile sale pàna la unu locu pe care'lu destinase elu de mai inainte pentru batali'a decisiva. Hammer numesce acelu locu Vasag*), pe semne cumu ilu va fi aflatu elu la vreunu istoricu turcescu, la carii numele locuriloru nóstre sunt de regula schimosite. Dupa Chalcocondilas loculu bataliei nu a fostu tocma in strimtóre, unde nu se potu intempla evolutiuni, ci a fostu duoe milliarie mai incóce, adeca camu intre comunele Hasdeu si Topliti'a. Ori-cumu, ea se numesce batali'a dela Pórt'a-de feru. La loculu acela Corvinu descende iute cu una parte a óstei sale dein munte in vale si tiene drumulu turcilóru. Aflandu Sehabeddin de acésta stratagema a lui Corvinu stà pe locu cu óstea sa, si in locu se atace indata, ia mesuri pentru fortificarea castrelor cu siantiuri. Totu aceea mesura o ia si Corvinu pentru ai sei. Nu se scie câte dile au statu cei duoi belliduci in aceea positiune; este inse

*) Vasag, corruptu dein unguresculu Vaskapu, care pe romanesce semnifica Pórt'a-de feru. Regelu Vladislau in una diplom'a dein 1444 inca numesce loculu acelei batalii Kapu = Pórt'a.

adeveritu cà batali'a cea mare dein tienutulu Hatie-gului s'a intemplatu in un'a dein ferbentile dile ale lunei lui Cyptoriu (Iuliu). In acea di inainte de resaritulú sórelui armatele isi stá facia in facia una cu alt'a, turcii nrandri de numerulu loru celu mare, ardelenii tari in credenti'a càtra Dumnedieu si in geniulu belliducelni loru. Ioanu Corvinu petrunsu de marimeá acelorú momente inainte de tóte se puse in genunchi cu tóta armat'a sa si cu ochii spre ceriu inaltià cea mai ferbente rogatiune càtra Dumnedieulu poteriloru si alu parentiloru nostrii. Indata dupa aceea tienù óstei sale unulu dein acelea cuventari pline de insuffetire si enthusiasmu, precumu numai elu se pricepea se vorbésca romaniloru si magiariloru. „Nu asiú fi cutediatu, dise Corvinu, a da peptu cu inemici atàtu de tari si numerosi, candu noi suntemu asia de pucini, déca acésta cutediare nu ar fi ceruta imperiosu de càtra patri'a nóstra, si déca nu m'asiú increde in santitatea causei si in barbat'i'a vóstra probata de atàtea-ori. Noi amu alergatu la arme nu numai spre apararea religiunei christiané si pentru glori'a prea charei nóstre patrii, ci amu apucatu armele chiaru pentru apararea si salvarea propriiloru locuintie, cumu si a familiiloru, parentiloru, sociiloru nóstre. Turcii rusinati si fórté irritati spre vindicta prin ultimele nóstre victorii, déca voru apuca se strabata mai departe in tiéra, voru trece tóte prin focu si prin sabii'a, ne crutiandu nimicu pe lume. Asia dara aici la loculu acesta trebue se ne oppunemu inemicului, aici se infrangemu truff'a lui, de aici avemu se'lu remitemu acolo de unde a venitu, ceea ce vomu si face cu ajutoriulu lui Dumnedieu prin perseveranti'a si prin curagiulu vostru neinfrantu. Déca inse Celu-atotu potente va fi decisu altumentrea, atunci incai se ve castigati in lupta curagiósa mórte gloriósa si viétia eterna pentru sufletele vóstre.

Dispositiunea ce luase Ioanu Corvinu era camu acésta: La cele duoe aripe in lini'a deinainte asiedià calarimea usiora. Calarimea sa cea grea, cumu amu dice dragoni si corassari, o impartí in proportiuni egali pe centru si pe cele duoe aripe in a duo'a linia. La dosulu calarimei grele pune calareti de aceia, carii pe atunci mai era inca armati si cu asia numita praste*), dein care aruncá pietrii. In centru dispune pedestrima cea grea, care apoi avea de reserva la spatele sale una alta trupa de lanceri si arcari séu arcasi. De duoe laturi, adeca la capetele séu marginile celoru duoe aripe comanda serii lungi de carà incarcate cu tóte speciile de aparate bellice, insocite totu de calarime usióra si dispuse asia, cá se ajunga de ambele laturi pàna sub pólele muntiloru. In modulu acesta Corvinu inchise cumu se cade valea pe care era se éssa turcii si se inunde tiér'a. Preste acésta Corvinu impinsese centrulu seu inainte in figura cuneiforma, pentru cá cu atàtu mai

*) Latin. funda, ae, nemt. Schleuder, ungur. Parittyá, cu-ventu slavonescu.

usioru se p^ota sparge p^ontre liniile neregulate ale turciloru. Sehabeddin-pasia vediendu dispositiunile lui Corvinu, cunosc^u indata cu cine are a face; deci spre a^o nimic^u planulu lui Corvinu, Sehabeddin trase iute in contra batali^onele celoru mai curagiosi ianiceri, ^ora pe spahii c^o calareti f^orte buni de atari si de fuga sprintena ii imparti pe cele duoe aripe. In ac^osta positiune astept^o Sehabeddin trupele ardelene care se apropi^o cu pasi lini. Ajung^ondu la distantia mai mica, centrulu ardeleniloru se arunca in linii indesate umeru la umeru cu t^ota greutatea sa pe ianiceri; acestu atacu inse ianicerii ilu respingu cu t^ota barbat^oa, ^ora pe unde li se spargea lini^oa, se si inchidea ^ora si la momentu prin multimea pedestrimei asediate in dosulu loru c^o nesce masse de turci. In acelasu tempu spahii dein cele duoe aripe aruncanduse asupra calarimei usi^ore, o spargu si o punu pe fuga. In acelu momentu de crisa suprema ochiulu celu ageru alu lui Corvinu vediendu fals^oa positiune in care ajunse prin retragerea calarimei usi^ore, se si decise a^o si scaimba indata dispositiunile facute in acea deman^otia. Asia Corvinu isi retrage curendu si centrulu, pentruc^o nu cumuva se devina incongiuratu de turci, si lu asi^odia in lini^oa in care se afl^o husarimea ungu^oro-secuiesca luata la fuga p^ona in lini^oa primitiva in care era carale, unde pericolulu incongiurarei prin turci deocamdata era mai micu; de alta parte inse belliducele nostru aduce in lupta inca si pe acea parte a pedestrimei sale usi^ore, adeca pe c^oteva batali^one romanesci care st^o pitulate pe c^ostele muntelui in padure, si cu acea parte de ^oste ajutata si de ostasimea dispusa pentru apararea caraloru, lovesce pe osmani in flanca (in c^osta) cu at^ota rapediune si putere, in c^otu pe candu Sehabeddin se credea mai siguru de victoria, ilu aduce in confusiune, c^o se nu^o si mai p^ota desvolta liniile spre aparare dein c^osta. Fiendu si valea prea strimta pentru at^ota spurcu de turcime, cetele loru se impingea unele pe altele, unii pe altii se impedec^o in miscarile loru, galagi^oa si confusiunea ajunse la culme, nimeni nu mai sci^o ce se intempla cu elu. Corvinu folosinduse de acelea momente decisive, se arunc^o asupra turciloru nu numai cu pedestrimea, ci si cu calarimea sa cea grea pre c^otu numai suferea natur^oa locului c^o se p^ota opera si ac^osta cu bunu succesu. Se produce unu carnagiu s^ou macellu dein cele mai terribili. Ardelenii adeca vedienduse scapati prin intieptiunea belliducelui loru de periclulu estremu de a fi nimiciti, isi recastigara curagiulu si reapucandu offensiva, nu mai volira se faca captivi, ci tali^o si strapungea totu ce le st^o in cale sparg^ondu mai t^ote liniile turciloru. Frica panica coprins^o pe t^ota turcimea intru at^ota, c^otu ajunsesera c^o niciunulu se nu mai cugete la aparare, ci numai la fuga in t^ote partile. Dara in ce parte era se fuga, candu ei cunoscea unu singuru drumu, una singura strimto^ore de munte, adeca pe unde venisera. Acolo inse, pe acelu drumu, ii astept^o cete romanesci dein Mun-

teni^oa, care se aruncara asupra turciloru cu t^ota furi^oa ce produce aspectulu celu fiorosu alu locuintieloru arse si devastate, alu parentiloru si altoru confrati omoriti s^ou dusi in captivitate. Una parte a ^ostei turcesci mai facuse incercarea ultima de a se tien^o si apara la locul unde Sehabeddin asiediase si intarise castrele s^ou tabar^oa sa; preste pucinu inse vediendu c^o pe ceealalta ^oste turcesca nimicu nu o mai p^ote retien^o dein fuga, desperandu cu totulu de aparare pe sacrulu pamentu alu Daciei, c^oti turci au potutu scapa cu vi^otia, au luat calea dreptu spre Dunare si au properatu a trece c^otu mai curendu in Bulgari^oa. Asia castrele turcesci cu t^ote avutiile cele mari lasate acolo, au caditu ^ora si in manile ardeleniloru, c^o si ale lui Mezet langa Sibiu. In ac^osta stare aflara campulu bataliei acele cete de turci, pe care Corvinu le lasase inadensu c^o se treca inainte. Reintorc^onduse acea parte de ^oste incarcata de predi si trag^ondu dupa se-ne si multime de ardeleni captivi, picara in manile ^ostei celei victori^ose a belliducelui nostru, care incongiurandu pe acea turcime dein t^ote partile, o macell^o in partea ei cea mai mare; numai pucieni ajutati de cai buni au potutu scapa in cete mai mici.

Ac^osta victoria fu perfecta, si ea se p^ote compara prea bene cu una dein victoriile lui Traianu reportate in aceeasi regiune asupra lui Decebalu. Intru adeveru, d^oca amu fi vreodata in stare c^o se credemu in Metempsychose, atunci amu sustienea, c^o sufletulu lui Traianu trecuse in Ioanu Corvinu si c^o se implinise dorint^oa poetului anticu:

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor.

(Va urma.)

D I S C U R S U

rostitu de G. Vintila cu ocaziunea adunarei gener. a despart. I. alu asoc. trans., tienute in Cinculu mare in 11. Februaru 1873.

(Fine.)

In doi ani de dile, c^otu tiene cursulu de preparandia, luandu numai 6—7 ore pe septemana, s^oaru pot^o inveti^o totu ce e mai de lipsa si inca fundameatul, asia c^o fiitorii invetiatori, absolvendu preparandi^oa, aru ajunge in stare de a conduce de sine, cu man^oa propria agricultur^oa, unde li s^oar d^o ocaziune. Si spre ac^osta chiar se le damu ocaziune, d^oca cumu-va nu voimu, c^o lucrulu se fia facutu numai de diumetate; se le damu ocaziune a pune in pracs a ceea, ce au adusu cu sine dela preparandia. Vre^o se dicu, se insistemu, c^o la t^ote sc^olele se se dea invetiatoriului o bucata de pamentu, de celu pucinu vreo 10 jugere, commassate apr^ope de satu, care mosia invetiatoriulu se o lucre in regia propria si rationalu, se nu fia de locu marginitu prin sistem^oa agricola, ce va fi sustandu in comuna, se p^orte cu unu cuventu economia de modellu, ce se p^ote intempla numai dispunendu invetia-

toriu după placu de această moșieră. Și cumu-că elu într'adeveru va pute să serve de modellu, ne garantă interesulu bine priceputu alu invetiatoriului. Densulu, nu mai incăpe indoiela, că se va năsu a trage venitu cătu se pôte mai mare dein moșier'a sa, dein munc'a și cheltuielile sale. Și știindu pe ce cale și cumu are se purcâda, e invederatu, ca nu va trece cu vederea neci unu mișulocu corespundietoriu, spre a-si îmbunătăti starea sa materială, care va fi în strinsa legatură cu starea moșiei, ba chiaru va depende dela lucrarea ratională a acesteia.

Unu astufeliu de invetiatoriu prezentându-se în școl'a comună, va fi nu numai destulu de preparatu, spre a capacitate pre elevii sei despre cunoscintele agriculturii rationale, dar va fi și personalitatea cea mai aptă, care se pôte îndemna și răspândi progresulu agricolu în comună.

Se fie deci obligatu a ține și poporului serbatorea și duminică, ărn'a și mai adese-ori, prelegeri dein agricultură. Astufeliu vomu avea atâtea economii de modellu, câte școle populare. Ele voru fi adevărate economii de modellu, îndemnându-lu pe invetiatoriu interesulu seu însuși, se trage venitu cătu numai se pôte, dein ea, prin urmăre a o explora rationalu, seu a introduce toate acele îmbunătățiri, câte și le-a agonisitu la preparandia, și acelea cari, că barbatu harnicu și-le va fi castigatu prin cetirea de carti bune și pe alte cali. Ele voru fi adevărate institue de modellu, de ore-ce invetiatoriulu în prelegeri făcându cunoscute principiile unei explorații agricole rationale, și totu-deodata aratându aplicarea în practica afara de moșia a acestoru principie cu argumentulu folosulu în mână, va convinge pe economii despre avantajulu îmbunătățiriloru introduce, mai dându încă și deslusiri despre noutati. Astufeliu economii nu numai că-lu voru întielege, dar ilu voru și imita pe întrecute.

Și neci că pôte se fie de temutu, că dora aceste economii de modellu voru schiopată, seu că nu voru corespunde scopulu, fiindu-că dela lucrarea loru ratională, depende cumu amu mai disu, și esistintia mai placută și mai multiamitorie a invetiatoriului.

Cu modulu acesta amu castigă lucruri de cea mai mare importantia. S'aru îmbunătăti starea poporului și a invetiatoriloru, despre care până acumu s'a facutu multa vorba și pucina isprava, și care în locu se progresedie, cu sfâșiere de ânima trebuie se vedemu, că devine totu mai misera; și îmbunătăținduse starea materială, cu mangaiere sufletăsa vomu vedé, că cu ea mână în mână va înainte și dezvoltarea spirituală, cultur'a va face pasi simțiti în toate directiunile.

Tierauulu în urmă propuneri invetiatoriului pe calea teoretică și în urmă demonstratiunei pe calea practică aru invetia a cugetă mai profundu, n'aru mai lucră asia fôra de a cugeta și reflecta, că până acumu, candu nu vede seu nu întielege, ca caus'a saraciei sale este în lini'a primă lips'a de invetiatura și nepriceperea chiamarei sale.

Cestiunea fiindu de cea mai mare importantia și

în strinsa legatură cu prosperarea statulu invetiatorescu, frații invetiatori ar fi se lucre dein toate puterile la locurile competente, la sinode, congrese și consistorie, pentru tramitarea dein partea fie-carei preparandia și seminariu, a unoru teneri la unele institue seu școle agronomice. La scopulu acesta trebuie se conlucre și clerurile, pentrucă preotii n'au se pregătăsa poporulu numai pentru viața vecinică, ci au sântă datorintă împreună cu invetiatoriulu a face dein poporu cetățieni harnici și respectati și pre pământu. Tenerii înse se fie de aceia, cari se trage dein poporu, seu despre cari se știe că au predilectiune către frumosulu și vastulu studiu alu agronomiei și cari mergendu pe ferii acasă, nu se șfiescu a apucă plugulu de corne și a se interesă de ale economiei. Se nu se tramita de aceia, cari se șfiescu ași mânji manile cu pământu. După absolvirea agriculturii și facerea unu anu de practică la vreo moșier'a renumită, acesti teneri se fie apoi obligati a propune candidatiloru de dascălă și de preotia economii de câmpu. În Blăși se propune dejă de vreo câțiva ani, în Sibiu se va începe celu multu la toamnă venitoria; nu știu deca celelalte diecese au se face asemene; atâta știu, ca ap'a ne ajunge la gura, și deca nu vomu începe a grijă cu totu-deadinsulu de prosperitatea poporului, ne vomu cufundă cu elu cu totu în abissulu nefericirii, ce stă gata se ne inghitia.

Me voru întrebă pôte frații invetiatori actuali: D'apoi ce va fi de noi atunci, candu unulu câte unulu vomu deveni fôra postu, venindu în locu-ne aceia, cari au invetiatu agricultur'a? Această se nu se întemple, și nime n'o pôte pretinde, cu atâtu mai pucinu a o duce la îndeplinire. Dloru după părerea mea s'aru pôte ajută asia, că pe timpul feriloru se fie obligati, pe lângă o diurnă corespundietoria dela comună, a cercetă prelegerile feriale, ce ar fi se se deschide spre scopulu acesta la fie-care preparandia seu pe alocurea. Această repetenduse în 2—3 ani, invetiatoriulu harnicu fôra indoiela va reusi a se perfecționă benisioru, și atâta mai multu va pôte corespunde chiamarei sale, deca și singuru se va adopera a se deprinde mai departe prin cetirea de carti bune agronomice, seu prin discursuri în conferintele invetiatoresci. Asia numitele prelegeri ambulante încă aru contribuî foarte multu la iutea răspândire a economiei de câmpu, unde barbati de specialitate caletorindu deintr'unu locu într'altulu, ar ține poporului prelegeri publice taiatorie în sfer'a agriculturii. Atari prelegeri făcure minuni în Lombardie, după cumu ne asigură confratele nostru dr. Mollin. Pe această cale s'ar stringe și datele de lipsa asupra stării agricole în ținuturile locuite de romani, unu lucru de cea mai mare importantia spre orientarea și promovarea agriculturii la plugarii nostri. Nelasandu deci invetiatoriulu neci una ocaziune neîntrebuintiată, care pôte contribuî la perfecționarea și cultivarea sa, atunci nesmentitu că nu va remané cu multu îndereptulu aceluora ce au ascultat în tempu de 2 ani cursulu de agricultură.

Asia dar cultivarea invetiatoriloru în agricultură mica și infântiare de economii de modellu la toate școlile

comunale, conduse de invetiatoriu in regia propria, ac-
stea ar fi tientele, càtra cari se tindemu dein tôte po-
terile.

La lucru cu totii, scopulu e maretiu, avendu inca
si acelu avantagiu pentru sine, cà nu cere asia mari
midiulóce, facia de imensele folóse, ce le va aduce cu
sine. Se voimu numai toti cu totii, si atunci Ddieu va
incoroná tôte intreprinderile nóstre cu cele mai stralu-
cite rezultate. In scurtu tempu vomu avé apoi sulle-
tésca fericire, de a vedé campurile nóstre cá nisce gra-
dini suridietórie, cumu e d. e. in Belgiu; bietulu tieranu
acumu coplesitu de saracia si de intunerecu, va bene-
cuventá cu fruntea ridicata pe aceia, cari voru fi con-
tribuitu la prosperarea interesselu sale; stramosii no-
stri gloriosi voru fi mandri de noi, de stranepotii loru,
recunoscandu ca suntemu demni, intr'adeveru demni de
densii, demni de frumosulu si maretulu nume de „ro-
manu.“

Acumu discursulu finitu, se-mi permiteti domnule
redactoriu a adresá unu cuventu càtra asociatiunea nó-
stra transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului
romanu. In interessulu agriculturii si prin urmare alu
poporului nostru, asociatiunea ar face fórte bine, déca
ar tramite inca vreo càtiva teneri la studiele econo-
miei de campu, cari apoi dupa unulu séu duoi ani de
pracse se fia obligati a tiené prelegeri ambulante in
tienuturile locuite de romani. Tôte aceste prelegeri se
le publice in fóia asociatiunei, precumu si starea eco-
nomiei in tienuturile percurse si midiulócele de inbuna-
tatirea ei, conformu teoriiloru agriculturii moderne si
impregiuráriloru locali. Pàna camu un'a alta, se va
formá dóra (dupa cumu amu intielesu asoc. trans. chiaru
are laudabila intentiune de a o face acésta) unu insti-
tutu de agricultura, unde acesti teneri se fia asiedati
definitivu. Credu, cà asociatiunile nóstre dein Aradu si
dein Bucovin'a inca voru face aceste, déca cumu-va
n'au facut'o pàna acumu.

Colectiune de diplome

d'in diplomatiulu comitelui Iosifu Kemény, care
privescu mai alesu pe romàni (valachi).

(Urmare.)

Ladislai Regis collationales
pro Joanne de Hunyad super perpetuo Comitatu
Bistriciensis.

1453. ante 2. febr. App. D. Tr. T. VI.

Diploma de donatiune esita totu intr'unu tempu cu cele
duoe precedente, prin care Ladislau posthumu dà lui Ioanu Cor-
vinu titulu si folósele de comite pe viétia preste cetatea Bi-
striti'a dein Transilvani'a, éra cu acea ocasiune face de non
istoriculu multelu merite mari si in parte ostraordinarie ale lui
Ioanu Corvinu*).

*) Cei cari nu cunosc limb'a latina, voliescu inse a cu-
nosce meritele Corviniloru, au ocasiune de a se informa dein
monografi'a ce publicamu despre Corvinu tocma acumu in acésta
fóia. Red.

Ladislau Dei Gratia Rex Hungariae, Bohemiae,
Dalmatiae, Croatiae, etc. Austriaeque et Styriae Dux,
nec non Marchio Moraviae etc. ad perpetuam rei me-
moriám. Potestas regnantium ad hoc divinitus erecta
est in terris, ut quemadmodum ad malorum vindictam,
ita et ad laudem sit bonorum et ut subjectum sibi
promiscui populi fidelem coetum regat benevolentia,
liberalitate attrahat, et unius cujusque merita condi-
gnis retributionibus prosequatur. Quod etsi ex de-
bito publici officii, et quadam generali Principum re-
gula fieri soleat, hi tamen clarioribus ornandi sunt
titulis, et altioribus magnificandi honoribus, quos sin-
cerior fides, magnanimes actus, et excellentiora me-
rita caeteris anteponunt. Hac itaque consideratione
clarissimam fidem, virtutes magnificas, fortissima
gesta, multipliciaque obsequiorum genera fidelis no-
stri sincere dilecti spectabilis, ac magnifici viri Jo-
hannis de Hunyad, totius Regni nostri Hungariae
usque ad haec nostrae aetatis tempora Gubernatoris
magnanimi, et Vajvodae Transilvani et qui sicut in-
tegritate caeteris clarior, ita potenti virtute ab incu-
nabulis aetatis nostrae Regii status, et honoris nostri
conservator, et columna fuit, non solum debita re-
cognitionis gratitudine prosequi, sed et postremorum
memoriae his scriptis, et si non per omnia, saltem
in parte transmittere nobis in animo est, ne sua ge-
sta insignia ulla aetate concidant, sed potius late sui
spargant splendorem, et sempiterna apud futura se-
cula laude praedicentur, caeterisque exemplo sint;
aequum est enim, eos enim suis non fraudare prae-
coniis, qui actus illustres, et praecara facinora edi-
derunt. Imprimis itaque id nobis, prout fide digno-
rum hominum contestatio prodit, referendum occurrit,
quod ipse Johannes regnante condum gloriosissimo
Principe Domino Sigismundo tunc Rege Avo nostro
beatae memoriae, annos juveniles*) laudabili indole
exegit, in quibus praematurum sensum, et adultam
semper gravitatem prae se ferens, studuit, ut quo
plurimi aliena ope, et suorum majorum titulis irrep-
unt, eo suis sudoribus, virtute, ingenio, et vigiliis
ascenderet, pulchrum gloriae genus existimans pre-
lucere posteris, et nascentis nominis decus ac digni-
tatis initium afferre. Adolescentia vero egregie tra-
ducta, corpus ad tolerandos labores, et militarium
exercitiorum actus asvefaciens, et habile reddens, fu-
turatorum inclitorum operum suorum fundamenta certis
praesagiis, jecit, et ingenuis moribus, quasi quibus-
dam gradibus, ad dignitates, honores, et gloriosam
nominis famam, liberos sibi ascensus comparavit.
Praeclarae enim indolis miles, et imperiali obsequio
dignus, tunc primum Regiis militibus connumeratus,
et successive consiliis admissus integra fide, devotis-
que obsequiis, praefato avo nostro sive pro susce-
ptione Imperialium infularum, seu pro reparandis rui-
nis regni sui Bohemiae procedenti, sed et in aliis

1) Ergo Joannes Hunyadi non potuit esse ejusdem aetatis
cum Sigismundo Rege, sed multo junior.

cunctis negotiis gerendis, et rebus bellicis, ad tempora vitae suae fideli semper sollicitudinis diligentia inseparabiliter adhaesit, pro cuius etiam honoris amplitudine, saepius capitis pericula, bella, et armis adiit, adeoque se ei in omnibus reddidit acceptum, ut singulari quodam Regis amore dignus habitus, et fatus, ac per eum prima haereditate in hoc Regno nostro donatus fuerit*), altioribus adhuc eo tunc sublimandus honoribus, nisi ipse avus noster e vita excessisset, succedente vero tandem Excellentissimo Principe Domino Alberto similiter Romanorum, et Hungariae Rege, genitore nostro felicis recordii, praefatus Johannes caeptae dudum felicitatis opera continuo incremento augens, et in ipsius genitoris nostri obsequiis, ac expeditionibus bellicis, quas idem sive adversus nonnullos Rebelles Regni sui Bohemiae, seu contra Teucros laudabili semper exitu confecit, nunc prudentis consilarii, nunc vero strenuissimi militis agens officium, adeo fuit continuus et utilis, ut ab eodem Genitore nostro primum de milite ad numerum Baronum Regni, Banus videlicet Zeurinensis, qui clarus Baroniae titulus est, insignibus meritis creatus sit, ubi et gloriosa tandem adversus Teucros, eo tunc illis partibus oppido infensos praelia ipse, et Egregius quondam alter Johannes de ipsa Hunyad miles sibi sanguine frater, fortissimaque strenuitate par, et socius, victorioso semper fine saepius confecerint, consequenter ipso etiam divo Genitore nostro licet satis praemature, ut tamen Domino placuit, vita functo, dum Regnum nostrum Hungariae nobis eo tunc, apud incunabula, et alienam educationem aetatam agentibus, idoneo tutore orbatum, et intus gravissimis odiis exortis fluctuaret, et foris grassante dictorum Teucrorum tyrannide, innumeris affligeretur malis, ut pote cum jam ipsi Teucris vastare agros, diripere villas, homines sine discrimine sexus, et aetatis, vel trucidare, vel abducere impune consueverant, et totas inferiores ipsius Regni nostri Hungariae partes, usque ad fluvium Titiae, et item ex altera usque ad interiora loca Regni nostri Sclavoniae, vel miserabiliter vastarunt, vel occuparunt, adeoque gravissimo metu jam totum Regnum concusserant, ut illud in pendente ferme ruina positum, miseram sui blasphemorum Christi manibus solam restare putaret occupationem; praefatus Joannes de Hunyad medio tempore Vayvoda Transylvanus, et Comes Temesiensis creatus, factus etiam Capitaneus Nandorbensis, et aliarum interiorum partium, eis titulis non minus, quam acceperat dignitatis, et gloriae restituit, illiusque suae sublimationis primordia pulcherrimis quibusdam victoriae generibus consecravit. Fudit enim imprimis victricis bello, in terra Serviae, prope Castrum Nandorbense Izak Vayvodam Teucrorum, qui eo tunc Castrum Zenderew cum tota ipsa terra Serviae occupatum tenebat, consequenter vero, dum pau-

eis post diebus alter Teucrorum exercitus nonnullas jam pridem de nostris adeptas victorias, amplo milite superbus, et gloriae avidus, partes nostras Transylvanas solita flagitia, ac hominum et rerum praedam acturus subintrasset, memoratus Joannes Vayvoda cum illarum partium gentibus, pro fortissimi Ducis officio, strenui illi occurrit congressu, ubi dum collatis signis, et consertis manibus mars utrinque crudesceret, adeo laudabiliter hostem conflixit, ut ipse quoque adversi exercitus Dux qui Mezihbeg vocabatur, una cum filio suo vice-capitano occisus, refusum, praedam proprio et filii casu suppleverit, suis omnibus complicibus vel fuis, vel captis, et paucissimis fuga salvatis: Ex quo opere huic Regno ea accessit utilitas, ut partium Transalpinarum et Moldaviae Vayvodae, qui adhuc Progenitorum nostrorum temporibus, sacrae hujus Regni Coronae rebellando, Teucris se subjecerant, ipsius Johannis Vayvodae tum consilio inducti, tum metu concussi, rursus huic Regno cum tota sua terra se restituerint, pristina fidelitatis obsequia nobis usque ad diem hanc exhibere obligati, quibus peractis, exstante adhuc satis recenti hujusmodi felicium rerum fama, huic viro meritissimo ex his illustribus principiis gloriosiori, et longe excellentiori, digna laude per omne aevum celebrandus, alterius victoriae titulus accessit, dum enim Teucrorum Dominus hunc supratactum suorum interitum indigne ferens, et totis viribus ulcisci desiderans, magnum suae potentiae undique coactum robur, numero Octuaginta millia hominum, prout de hoc certa relatione edocti sumus, sub conductu Basae sui, videlicet principalis vices-gerentis, armis et numero instruxisset, ipseque Basa hujusmodi atrocem, et adeo Regno nostro minacem exercitum imprimis per partes Transalpinas ductaret, ea quoque fere tota vastata, amplissimam hominum et rerum praedam referret, intendens de hinc e vestigio in praedictas partes nostras Transylvanas vastator succedere, praetactus Joannes Wayvoda aggregatis quibus potuit gentibus, inimicam multitudinem longe ei impar numero, adusque illarum partium exercitum persecutus, vel vincendum, vel moriendum esse statuit. Hic vero suas artes, fortitudinem, et bellicam industriam cernere erat. Invadere enim hostem, quam invadi satius ducens arduum, et magnum, ac suorum viribus longe impar bellum fortiter suscepit, quo prudenter administrato, felicissimeque gesto, et confecto, aeterna laude memorabilem victoriam reportavit, in qua re, et antiqua gentis hungaricae gloria, fama quoque reddita est, et suum nomen omnibus in locis eo facto maxime celebratum, eximii triumphi speciem exhibuit. Fusa enim innumerabilis multitudo hostium moribundis longe lateque cadaveribus amplissimum certaminis campum thabefecit, indelebilem cunctis seculis miserandae suae cladis historiam derelinquendo, innumerabilibus . . . eorumque majoribus in captivitatem redactis, amplissimisque Thesauris, et omni pretiosa exercitus suppellectili in praedam nostrorum deventis,

*) Ergo Sigismundus dedit Joanni Hunyadi bona, et antea bona non habuit.

et divisis. Tot felicibus autem Vir magnificus animatus victoriis alios aliis insignes actus accumulans, grandem et sumptuosissimam tandem egregiorum militum expeditionem coegit, cum qua Regnum Serviae, seu Rasciae, et Bulgariae transgressus, et usque ad oras Romaniae penetrans, quae omnia Teucrorum Dominus antiquis ab annis occupata tenebat, Civitatem Sophiam, et quam plures alias Civitates, Oppida, Castra, totasque pene terras illas, infidae gentis Domicilia igne et gladio vastavit. In quo quidem progressu crebris, praecipue vero sex praeliis continuas adeptus victorias, ingenti hominum et rerum praeda onustum salvum reduxit exercitum infinitis captis hostium Banderiis, quae in Ecclesia B. M. V. Budensi in sui aeternam laudem, per futura secula pendebunt, ut pote tot triumphorum illustrium pulcherrima et praeclara monumenta, ex quibus secutum est, ut ipse Teucrorum Princeps tremefactus, totum Regnum Rasciae, cum ejusdem terrae castris, quae antiquitus occupata, quasi hujus Regni claves tenebat, manibus Illustrissimi Principis Georgii Despoti Rasciae, hujus Regni Hungariae membri fidelis, nomine, et ex mandato Regni Hungariae recipienti restituerit, quae per eum usque ad haec nostrae aetatis tempora pacifice, et fideliter possidentur. Rex etiam Bosniae eo respectu ad pristinae obedientiae, quam negaverat, rediit gremium, in quo hucusque constanter perseverat. Quid multa? horum gloria meritorum, harum fama virtutum, quum praefatus Johannes Waywoda non solum Regnicolis gratissimus, verum etiam remotis, et exteris notus esset, brevi altioris dignitatis sedem ascendit, et quod laudum suarum cumulus est, unanimi omnium Praelatorum, Baronum, et Procerum Regni consensu et singulari amore, in nostra absentia, et sub nostro nomine totius Regni Hungariae Praeses factus exstitit, et Governator. In quo quidem officio quam juste, integre, fortiterque Regnum illud nostro nomine administraverit, tenuerit, quantaque diligentia, in tutando Regno usus fuerit, fidem faciunt fortia sua acta, tam adversus Teucros, quam intrinsecae gverrae auctores, cum praesertim duo alia quaedam fortissima praelia, quae tandem gaudio gentium numero, sumptuosissima impensa coacto, cum ipsius Teucrorum Principis persona, et tota sua potentia, in propriaque ipsius terrae media magnanima strenuitate peregit, in quibus etsi occulto judicio Dei, qui solus novit, cur persaepe fideles suos in conculcationem blasphemorum sancti nominis sui exponat, fortuna parti suae novercata exstiterit, et plures egregii milites occubuerint, duplum tamen damni semper refudit hostibus cruenta eis, in omni actu victoria derelicta, nec caesi nostri hoc loco poenitendas sortiti sunt exequias, quae etsi optabilius fuissent in Pária (sic) speciosius tamen pro Patria factae exstiterunt. Laudibus etiam hujus viri non immerito addi potest, quod in his adversorum casuum vicibus inter ipsa quoque discrimina, in quibus non solum carissimos plures, et fratres, et amicos, et familiares sibi belli

calamitate raptos amisit, sed etiam proprii sanguinis multum effudit, sibi animum defuisse, aut fortitudinem lassatam esse, nunquam potuit visum iri, quin ymo, Vir fortissimus magnanimum, excelsumque maximae mentis conservans vigorem, sua prudentia de captivitate, quam in ultimo dictorum duorum praeliorum inciderat, libertati restitutus, Patriae secum salutem restituit, nec solum externis malis hoc Regnum eripuit, sed interna quoque ita composita effecit, ut tota Natio, et Respublica Regni nostri Hungariae, submotis, sublevatisque civilibus bellis, et internis turbinibus, qui paulo ante et voluntates, et mentes ejus Gentis a se se distraxerant, unione invicem jurata, nos Dominum suum naturalem, Genitoris, et avi Regum suorum successorem, et haeredem Regem declaraverit, susceperit, et recognoverit; sicque praefatus Johannes Governator Regnum illud Nobis, et sub nomine nostro constanti fidelitate tenuit, atque in hac constantia etiam innumeris bellorum morbis adversantibus perseveravit. Postremo, Regnum ipsum Hungariae, confinibus suis dudum amissis, recuperatis, magis auctum, magisque a parte infidelium Teucrorum, quam temporibus dictorum avi, et Patris nostri Regum tenebatur, dilatatum, Majestati nostrae fideliter restituit, votiva pacis tranquillitate gubernandum. Quod quidem, ut apertius confiteamur, vel sola, vel maxime ejus industria, sollicitudine, et bellicis artibus conservatum est. Ut igitur Vir tot inclytorum operum numero praestantissimus, cui nullus honos, nisi meritis referri potest, et qui in tot praeclaris actibus multum sanguinis sui, et suorum effudit, gratam sibi majestatem nostram persentiat, et ex nunc aliquas benevolentiae nostrae videat primitias, in futurum majores experturus*), ad omnium Praelatorum, Baronum, et nobilium Regni nostri Hungariae, nunc hic Posonii**) congregatorum, totum Regnum Hungariae repraesentantium supplicationis instantiam, nobis pro ipso viro expressis tot meritis suis factam, ac de consilio, consensu, matura deliberatione, et collaudatione eorundem nullo discrepante habitis, volentes dignitatem illam Governatoris temporalem, quam hactenus dignus meritis, ad praefinitum tempus tenuit, in aliam perpetuam commutare; ipsum Johannem de Hunyad, ac filios, et haeredes eorum universos, super Civitate, et Districtu Bistriciensi, ac ejus pertinentiis, in partibus Transylvanis habitis, in perpetuos, et liberos Comites majores, dictum vero Districtum in Comitatum perpetuum, sicuti pridem in civitate nostra Viennensi***), in sede, et habitu majestatis Regalis sublimi constituti, assistentibus nobis, quam pluribus

*) Hucusque Donationales hae, de verbo ad verbum eadem sunt, cum illis, vi quarum eidem Joanni de Hunyad Dominia Görgény et Dewa, conferuntur, quasve vide editas apud Spiess „Aufklärungen“ p. 267.

**) Pray et Katona male scribunt loco Posonii. — Pesthini.

***) Accidit hoc anno 1452, et hae apprime consentiunt cum Turoczii verbis apud Schwandtner T. I. p. 266; vide et De Roc p. 194.

Ducibus, et marchionibus, fratribus nostris, et toto consilio nostro, observatis omnibus illis ceremoniis, quae in talibus observandae sunt, solemniter nominavimus, praefecimus, et creavimus, ita et nunc de novo hic intra metas Regni nostri Hungariae constituti, de plenitudine nostrae Regiae potestatis nominamus, praeficimus, et creamus, eosdem Comitem Johannem, ac filios, et haeredes suos, sed et Comitatum praedictum ab omnium Vayvodarum, et quorumlibet Judicum, et justitiariorum illarum partium iudicatu, et omni jurisdictione eximen. solius nostrae praesentiae, aut Palatini, et Judicis Curiae nostrae Regiae iudicio reservamus, decernentes, ut ipse Comes Johannes, ac filii, et haeredes sui universi cera rubra quoad sigillum, in signum Excellentiae Comitatus, ac aliis omnibus illis gratiis, honoribus, praerogativis, et privilegiis, quibus caeteri Majores Comites liberi, et perpetui de jure, vel de consuetudine utuntur, gaudent, utantur, et fruantur perpetuis semper temporibus universis, recepto tamen ab eodem Comite Johanne in persona sua, ac haeredum suorum firmissimo in talibus praestari solito, nobis et successoribus nostris Regibus Hungariae fidelitatis, et obedientiae juramento in forma infrascripta. Praefatum autem Districtum, seu Comitatum Bistriciensem, cum Civitate Bistricia, ac oppidis, villis, praediis, et aliis quibuslibet ipsius et earum pertinentiis, videlicet tributis, censibus, proventibus, terris arabilibus cultis et incultis, vineis, et vinearum promontoriis, pratis, sylvis, nemoribus, pascuis, aquis, aquarumque decursibus, molendinis, et locis molendinorum, ac jure patronatus Ecclesiarum, et generaliter quarumlibet utilitatum integritatibus, quocumque nomine vocitatis, sub suis veris metis, et metarum antiquis distinctionibus, eidem Comiti Joanni, ejusque filiis, ac haeredibus, et posteritatibus universis, ex certa nostra scientia, et animo deliberato, de Praelatorumque, et Baronum, ac nobilium Regni nostri praedictorum consensu, et collaudatione, de manibus nostris Regiis dedimus, donavimus, et contulimus*), imo damus, donamus, et conferimus jure perpetuo, et irrevocabiliter, possiden. tenen. et haben. salvo jure alieno. Forma autem juramenti, quo ipse Comes Joannes nobis, et successoribus nostris juravit, haeredes quoque sui jurare tenebuntur, haec est: „Ego Joannes Comes Bistriciensis promitto et juro ad haec Sancta Dei

*) Vidua Joannis Hunyad debebat anno 1457. post mortem mariti sui District. Bistricien. Regi iterum restituere. Vide Kaprinai I. p. 207.

Has Collationales confirmavit, transmisit inque formam Privilegii rededit Ladislaus Rex anno 1456; et hae confirmationales supersunt in Archivo Camerae R. Hungariae aulicae Budensi.

Extractum harum literarum edidit Fejér C. D. T. XI. p. 497. Fragment. „ „ „ Pray Ann. III. p. 125—128.

„ Eder in Schaeseo p. 24. 228—229.

„ Katona ad. a. 1453.

Evangelia, quae corporaliter tango, quod de caetero fidelis et obediens ero vobis serenissimo Principi, et Domino Domino Ladislao Regi Hungariae etc. Domino meo gratioso, omnibusque successoribus vestris Hungariae Regibus, ac Sacrae ipsius Regni vestri coronae, contra quoscunque homines . . . nec auxilium, sive consilium, unquam dabo, seu assentiam contra personam vestram, vitam vestram, salutem vestram, seu statum vestrum, sed vestri, et successorum vestrorum Regum Hungariae praefatorum honorem, et commodum semper et fideliter procurabo toto posse, damnumque vestrum et successorum vestrorum, ac dolum, et fraudem, contra vos, ubi potero, intercipiam; et quod vestris, et successorum vestrorum traditoribus, et adversariis nunquam acquiescam, sed vos, et successores vestros, in rebus hujusmodi, dum ad notitiam mei perveneri fideliter avisabo, et protegam, vobisque et successoribus vestris totis viribus meis assistam, omniaque et singula ad eandem vestram coronam spectantia fideliter tenebo, quemadmodum vester, et Regni vestri Hungariae fidelis Comes, suo vero naturali Domino Hungariae Regi, juxta Regales, ac ejusdem Regni Ordinationes, ac laudabiles consuetudines observare teneatur, et facere, dolo, et fraude semotis quibuscunque. Sic me Deus adjuvet, et haec sancta ejus Evangelia. In quorum omnium memoriam, firmitatemque perpetuam praesentes concessimus literas nostras authentici sigilli nostri, secretique, quo ut Rex Hungariae utimur, appensione roboratas, quas in formam majoris nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatae. Datum Posonii feria tertia proxima ante festum Purificationis B. Mariae Virg. anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio. Regni autem nostri anno tredecimo.

(Va urma.)

CONVOCATORIU.

Conformu conclusului adunarei generale a despartimentului VIII. de Alb'a-Iuli'a alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu tienuta in Ighiu, subscrisulu comitetu alu acestui despartimentu convoca adunarea gener. ordinaria alu acestui despartimentu pe 6. Iuliu c. n., adeca pe diu'a Nascerei S. Ioanu Botezatoriulu in comun'a Geoagiu (Fel-Gyógy).

Dein siedinti'a comitetului alu despartiem. VIII.

Alb'a-Iuli'a in 29. Maiu 1873.

Alecsandru Tordasianu,
directore.

Rubinu Patiti'a,
actuariu.